

ศึกษาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8

A STUDY OF INTERNAL PROCESS OF QUALITY ASSURANCE OF THE SCHOOL
UNDER THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 8

นางสาวฐิติรัตน์ กันนะ *

Thitirat Kanna

รองศาสตราจารย์ เอกชัย กี่สุขพันธ์ **

Assoc. Prof. Ekachai Keesookpun

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ที่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม (พ.ศ.2554 - พ.ศ.2558) จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) และมีระดับคะแนนการประเมินคุณภาพ ระดับดีขึ้นไป และเปรียบเทียบการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ระหว่างผู้บริหารสถานศึกษากับครูผู้สอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างประชากรจำนวนทั้งสิ้น 22 โรงเรียน ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา, หัวหน้างานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและครูผู้สอน รวมทั้งสิ้น 242 คน ได้รับแบบสอบถามคืน 227 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 93.80%

ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้ การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 พิจารณาในภาพรวม พบว่า มีการปฏิบัติในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงไปต่ำได้ดังนี้ 1) ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา, 2) ด้านการจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน, 3) ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา, 4) ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา, 5) ด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ, 6) ด้านการจัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา, 7) ด้านการจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง และ 8) ด้านการจัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ส่วนความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารและครูผู้สอนโดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

* นิสิธมหาบัณฑิตสาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชา นโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

E-mail Address: Thitirat.kanna@hotmail.com

** อาจารย์ประจำสาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชา นโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

E-mail Address: ekachaiks@hotmail.com

ISSN 1905-4491

Abstract

The purpose of this research were to study and compare opinions between school administrators and teachers in the process of internal quality assurance of school under the office of secondary educational service area office 8. all schools were passed the 3rd round assessment from The Office for National Education Standards and Quality Assessment (ONESQA) at good level up. Questionnaires with rating scale was used to collect data from purposive sample 242 and 227 returned (93.80%)

Research findings were as follow : the internal processes of quality assurance of the school under the office of of secondary educational service area office 8. performed at high level in all categories, ordering by mean from high to low were 1) Setting school standards, 2) Internal assurance annual report, 3) Plan for school improvement focused on educational standards, 4) Implementation of school development plan, 5) Management of information system, 6) The evaluation of internal process of quality assurance of the school, 7) Continuous internal quality assurance, And 8) Monitoring the quality of education. There are no statistical different between school administrators and teachers.

คำสำคัญ : ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา/สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8

KEYWORDS : INTERNAL PROCESS OF QUALITY ASSURANCE/THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 8

บทนำ

คุณภาพนับเป็นองค์ประกอบสำคัญของการบริหารทั้งในปัจจุบันและในอนาคต โดยเฉพาะกับนโยบายทางการศึกษาและการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552 - 2561) ที่กำหนดให้กรอบแนวทางการปฏิรูป ประกอบไปด้วย 4 ประการคือ การพัฒนาคุณภาพคนไทยยุคใหม่ การพัฒนาคุณภาพครูยุคใหม่ การพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ และการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการใหม่ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2554 : 4-5)

การบริหารคุณภาพได้เข้ามามีบทบาทอย่างมากต่อการจัดการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้ของคนไทย ดังปรากฏในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ซึ่งกำหนดให้สถานศึกษาทุกระดับและทุกประเภทต้องมีมาตรฐานการศึกษาและมีระบบประกันคุณภาพการศึกษา โดยให้มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นภารกิจสำคัญของสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องดำเนินการ โดยต้องเป็นไปตามระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 ขึ้นใหม่เพื่อใช้แทนกฎกระทรวงฉบับเดิม (พ.ศ. 2546) โดยปรับให้สอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปการศึกษาในปัจจุบัน และให้เชื่อมโยงการประกันคุณภาพการศึกษาทั้งระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน การอาชีวศึกษา การอุดมศึกษา และการประกันคุณภาพภายนอก (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2553 : 1)

การประกันคุณภาพภายใน (Internal Quality Assurance) จึงเป็นระบบการดำเนินงานที่ทุกสถานศึกษาต้องดำเนินการให้เกิดขึ้นเพื่อสนองเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พร้อมกันนั้นยังเป็นการสร้างความมั่นใจ (Assure) ให้แก่ผู้รับบริการ ทั้งในส่วนผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน ตลอดจนองค์กรและสถานประกอบการที่รับผู้เรียนเข้าศึกษาต่อหรือทำงาน ว่าสถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพตรงตามมาตรฐานที่สถานศึกษากำหนด ส่งผลให้ผู้สำเร็จการศึกษามีความรู้ความสามารถ ทักษะการปฏิบัติงาน และรวมถึงคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่เป้าหมายของหลักสูตรและสังคมต้องการ เพื่อให้

ผู้สำเร็จการศึกษาสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขและสร้างประโยชน์ให้แก่ครอบครัวและชุมชนสืบต่อไป (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2553 : 3)

การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา นอกจากจะเป็นการพัฒนาสถานศึกษาโดยตรงแล้ว ผลของการประเมินคุณภาพภายในยังสามารถเป็นหลักฐานยืนยันในคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งจะเป็นส่วนช่วยในการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอกในอนาคต ฉะนั้น สถานศึกษาจึงต้องมีกระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยต้องเน้นคุณภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อสะท้อนถึงผลการดำเนินงานใน 4 ด้าน คือ ผลของการจัดการศึกษาในแต่ละระดับ ผลการบริหารจัดการศึกษา ผลการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และผลจากการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ซึ่งผลการดำเนินงานทั้ง 4 ด้าน ดังกล่าวเป็นมาตรฐานที่สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ได้ใช้ในการประเมินคุณภาพภายนอกกับสถานศึกษาทั่วประเทศ (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพทางการศึกษา. 2553 : 2)

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่ผ่านมา พบว่า ปัญหา อุปสรรค ในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา คือ บุคลากรมีไม่เพียงพอ ขาดกระบวนการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ขาดความชัดเจนและข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหา (น้ำอ้อย เดชจุ้ย. 2551 : 146) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (พงศ์ศักดิ์ ตามสัตย์. 2548 : 154) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำปางเขต 3 พบว่าปัญหาและอุปสรรค ในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา คือ การขาดบุคลากร และบุคลากรมีงานประจำอื่นๆ เพิ่มมากขึ้น ทั้งบุคลากรยังขาดความรู้ ความเข้าใจในระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ขาดเครื่องมือในการตรวจสอบ ทบทวน และการประเมินการประกันคุณภาพการศึกษา และไม่สามารถเขียนรายงานประเมินตนเองประจำปี (SSR และ SAR) ได้

การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จ และลดอุปสรรคต่างๆ ที่กล่าวมาข้างต้นนั้น ปัจจัยสำคัญประการหนึ่ง คือ การบริหารจัดการซึ่งถือเป็นกระบวนการในการขับเคลื่อนสถานศึกษาให้สามารถเชื่อมโยงทุกส่วนภายในสถานศึกษาให้ประสานกันไปอย่างเป็นระบบ และบรรลุตามเป้าหมาย หากสถานศึกษาได้มีการบริหารจัดการที่ดีแล้ว ก็ส่งผลให้สถานศึกษานั้นมีภาพลักษณ์ที่ดีและได้รับความนิยมนิยมชมชอบจากผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียไปด้วย อีกทั้งยังมีโอกาสส่งเสริมสนับสนุนและการพัฒนาขีดความสามารถในการดำเนินงานของสถานศึกษาอื่นๆ ต่อไป (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. 2549 : 6)

โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ที่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอก รอบสาม (พ.ศ.2554 - พ.ศ.2558) จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (สมศ.) และมีระดับคะแนนการประเมินคุณภาพ ระดับดี ขึ้นไป มีมากถึง 22 โรงเรียน ซึ่งแสดงให้เห็นว่า โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 เหล่านี้มีการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ มีคุณภาพและได้มาตรฐานตามที่กำหนดไว้

จากสาเหตุดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาถึงการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 เพื่อพัฒนาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และเป็นแนวทางในการพัฒนาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8
2. เปรียบเทียบการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษากับครูผู้สอน

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยฉบับนี้ใช้กรอบแนวคิดตามประกาศของกฏกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2553 ซึ่งประกอบด้วย 8 ด้าน โดยโรงเรียนที่ใช้ในการวิจัยคือ โรงเรียนที่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม (พ.ศ.2554 - พ.ศ.2558) จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (สมศ.) และมีระดับคะแนนการประเมินคุณภาพ ระดับดี ขึ้นไป

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ที่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม (พ.ศ.2554 - พ.ศ.2558) จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (สมศ.) และมีระดับคะแนนการประเมินคุณภาพ ระดับดี ขึ้นไป พร้อมทั้งเปรียบเทียบการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษากับครูผู้สอน

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และ ครูผู้สอนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ที่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม (พ.ศ.2554 - พ.ศ.2558) จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (สมศ.) และมีระดับคะแนนการประเมินคุณภาพ ระดับดี ขึ้นไป 22 โรงเรียน โดยวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) ได้ตัวอย่างประชากรทั้งสิ้น จำนวน 242 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaires) แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามและสถานภาพสถานศึกษาเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ลักษณะของแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของ ลิเคิร์ท (Likert)

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการส่งเอกสารและรับกลับคืนทางไปรษณีย์ บางส่วนผู้วิจัยก็ได้ไปรับกลับคืนด้วยตนเอง ได้รับแบบสอบถามคืน 227 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 93.80%

การวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามและสถานภาพสถานศึกษา ใช้สถิติวิเคราะห์เพื่อแจกแจงค่าความถี่ และหาค่าร้อยละ โดยนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

ตอนที่ 2 ข้อมูลการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ที่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม (พ.ศ.2554 - พ.ศ.2558) จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (สมศ.) และมีระดับคะแนนการประเมินคุณภาพ ระดับดี ขึ้นไป ใช้สถิติวิเคราะห์เพื่อหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เสนอผลการวิเคราะห์ในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรม SPSS for Windows เวอร์ชัน 16

ผลการวิจัย

ศึกษาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 และเปรียบเทียบการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ระหว่างผู้บริหารสถานศึกษากับครูผู้สอน

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ที่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม (พ.ศ.2554 - พ.ศ.2558) จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (สมศ.) และมีระดับคะแนนการประเมินคุณภาพ ระดับดี ขึ้นไป จำนวนทั้งสิ้น 22 โรงเรียน และกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และ ครูผู้สอนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ที่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม (พ.ศ.2554 - พ.ศ.2558) จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (สมศ.) และมีระดับคะแนนการประเมินคุณภาพ ระดับดี ขึ้นไป 22 โรงเรียน จำนวนทั้งสิ้น 227 คนโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 66 คน และครูผู้สอน จำนวน 176 คน รวม 227 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ จำนวน 32 ข้อ และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรม SPSS for Windows เวอร์ชัน 16

การสรุปผลการวิจัยครั้งนี้ จะนำเสนอข้อมูล ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างวิจัย โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามและสถานภาพสถานศึกษา ตอนที่ 2 การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 รายละเอียดดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามและสถานภาพสถานศึกษา

กลุ่มผู้บริหารส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 51.52) ซึ่งประกอบไปด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา (ร้อยละ 33.33) รองผู้อำนวยการ (ร้อยละ 33.33) และหัวหน้างานประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษา (ร้อยละ 33.33) มีอายุ 50 ปีขึ้นไป (ร้อยละ 51.51) มีอายุราชการมากกว่า 20 ปี (ร้อยละ 60.60) และมีการศึกษาระดับปริญญาโท (ร้อยละ 69.70) สังกัดอยู่ในสถานศึกษาขนาดกลาง (ร้อยละ 50.00) และมีผลการประเมินระดับดี (ร้อยละ 90.91)

กลุ่มครูผู้สอนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 67.71) มีอายุระหว่าง 40 - 49 ปี (ร้อยละ 30.43) มีอายุราชการมากกว่า 20 ปี (ร้อยละ 47.82) และมีการศึกษาระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 65.84) สังกัดอยู่ในสถานศึกษาขนาดกลาง (ร้อยละ 53.42) และมีผลการประเมินระดับดี (ร้อยละ 90.07)

ตอนที่ 2 การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8

เมื่อพิจารณาโดยภาพรวมมีการปฏิบัติในระดับมาก พบว่า ด้านการจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน ($\bar{X}=4.32$) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ($\bar{X}=4.31$) และ ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ($\bar{X}=4.28$) และ ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ($\bar{X}=4.28$) ถัดลง คือ ด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ ($\bar{X}=4.26$) ด้านการจัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ($\bar{X}=4.24$) และ ด้านการจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X}=4.19$) ส่วนค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านการจัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ($\bar{X}=4.18$)

1. ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

ผลการวิจัยภาพรวมด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษามีการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.31$) และความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารกับครูผู้สอนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารกับครูผู้สอนสอดคล้องกัน คือ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกข้อ แต่ข้อที่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ มีการศึกษาวิเคราะห์มาตรฐานการศึกษาและตัวบ่งชี้เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการอย่างครบถ้วน กำหนดผู้รับผิดชอบ และเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในทุกกระบวนการอย่างชัดเจน (sig=2.72)

2. ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

ผลการวิจัยภาพรวมด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา พบว่า การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.28$) และความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารกับครูผู้สอนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารกับครูผู้สอนสอดคล้องกัน คือ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกข้อ แต่ข้อที่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ มีการศึกษาวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบโดยใช้เทคนิควิธี ที่หลากหลาย ได้ข้อมูลสารสนเทศที่ถูกต้องครบถ้วนและทันสมัย ทั้งจากแหล่งข้อมูล เอกสาร และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย (sig=3.78)

3. ด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ

ผลการวิจัยภาพรวมด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ พบว่าการจัดระบบบริหารและสารสนเทศมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.26$) และความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารกับครูผู้สอนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารกับครูผู้สอนสอดคล้องกัน คือ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกข้อ แต่ข้อที่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ มีการกำหนดผู้รับผิดชอบและจัดทำระบบสารสนเทศให้เป็นหมวดหมู่ ครอบคลุม ถูกต้อง และเป็นปัจจุบัน มีความสะดวกต่อการเข้าถึงและการให้บริการ สามารถเชื่อมโยงเครือข่ายกับหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานอื่น ๆ ($\text{sig}=2.00$)

4. ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

ผลการวิจัยภาพรวมด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา พบว่าการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.28$) และความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารกับครูผู้สอนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารกับครูผู้สอนสอดคล้องกัน คือ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกข้อ และไม่มีข้อใดที่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

5. ด้านการจัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา

ผลการวิจัยภาพรวมด้านการจัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา พบว่าการจัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.18$) และความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารกับครูผู้สอนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารกับครูผู้สอนสอดคล้องกัน คือ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกข้อ แต่ข้อที่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ สถานศึกษามีการเตรียมการอย่างเป็นระบบทั้งด้านข้อมูล เอกสาร หลักฐานร่องรอยการดำเนินงาน ต่าง ๆ อย่างครบถ้วน ชัดเจนสมบูรณ์ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคนให้ความร่วมมือในการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาจากหน่วยงานต้นสังกัด ($\text{sig}=2.23$)

6. ด้านการจัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

ผลการวิจัยภาพรวมด้านการจัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา พบว่าการจัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.24$) และความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารกับครูผู้สอนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารกับครูผู้สอนสอดคล้องกัน คือ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกข้อ และไม่มีข้อใดที่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

7. ด้านการจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน

ผลการวิจัยภาพรวมด้านการจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน พบว่าการจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.32$) และความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารกับครูผู้สอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารกับครูผู้สอนสอดคล้องกัน คือ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกข้อ แต่ก็มี ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทุกข้อ เช่นกัน

8. ด้านการจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

ผลการวิจัยภาพรวมด้านการจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง พบว่าการจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.19$) และความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารกับครูผู้สอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารกับครูผู้สอนสอดคล้องกัน คือ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกข้อ แต่ก็มี ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทุกข้อ เช่นกัน

อภิปรายผล

เนื่องจากการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงอภิปรายในภาพรวมของแต่ละด้าน และนำ อันดับแรก อันดับรอง และอันดับสุดท้ายของแต่ละด้านมา อภิปรายผลเพิ่มเติม รายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

เป็นการดำเนินการของสถานศึกษาในการจัดทำข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณภาพที่พึงประสงค์ และมาตรฐานที่ต้องการให้เกิดขึ้นในสถานศึกษา โดยยึดหลักการมีส่วนร่วมจากผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาและวิเคราะห์มาตรฐานการศึกษาของชาติ เอกลักษณ์ของสถานศึกษา มาตรฐาน การศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด ทั้งต้องครอบคลุมสาระการเรียนรู้ และกระบวนการเรียนรู้ รวมทั้งคำนึงถึงศักยภาพของผู้เรียน ชุมชน และท้องถิ่น แล้วจึงนำมาสังเคราะห์หลอม รวมกำหนดเป็นมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา โดยสถานศึกษาต้องมีการระบุตัวชี้วัดที่เป็นองค์ประกอบ ของมาตรฐานนั้นๆให้ชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543) ที่พบว่า หน่วยงานต้นสังกัดที่รับผิดชอบการดูแลการดำเนินงานของสถานศึกษาสังกัดต่างๆ คงจะมีการพัฒนามาตรฐาน การศึกษาเพื่อใช้ในการประเมินผลภายใน หรือการประเมินตนเองของสถานศึกษา การกำหนดมาตรฐานหรือ ตัวบ่งชี้ระหว่างสังกัดต่างๆ จึงมีความเหลื่อมล้ำกัน และมีจุดเน้นของการพัฒนาต่างกัน เพื่อให้การประเมิน ภายนอกอยู่ภายใต้เกณฑ์มาตรฐานเดียวกับสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพภายนอกการศึกษา ดังนั้นผู้บริหารควรมีการศึกษามาตรฐาน คุณภาพการศึกษา เพื่อศึกษาจุดเน้นของการพัฒนาให้เป็นไปใน ทิศทางทิศทางเดียวกันกับครู

2. การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ของสถานศึกษา

เป็นการดำเนินการของสถานศึกษาในการจัดทำเอกสารที่แสดงโครงการ กิจกรรม วิธีการ โดยผ่าน กระบวนการพิจารณาจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมกันคิดและพิจารณาอย่างละเอียดรอบคอบ โดยต้องมีการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการที่จำเป็นของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายและความสำเร็จของการพัฒนาไว้อย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม กำหนดวิธีดำเนินงานที่มีหลักวิชา ผลการวิจัยหรือข้อมูลเชิงประจักษ์ที่อ้างอิงได้ ให้ครอบคลุมการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาด้านการจัด ประสบการณ์การเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ การส่งเสริมการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล การพัฒนา บุคลากรและการบริหารจัดการ เพื่อนำไปสู่มาตรฐานการศึกษาที่กำหนดไว้ กำหนดแหล่งวิทยาการภายนอกที่ ให้การสนับสนุนทางวิชาการ กำหนดบทบาทหน้าที่ให้บุคลากรของสถานศึกษาและผู้เรียนรับผิดชอบและ ดำเนินงานตามที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ กำหนดบทบาทหน้าที่และแนวทางการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วน ได้ส่วนเสีย ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2543) ที่ระบุว่า กระบวนการ จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านการเตรียมการควรปฏิบัติเพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับแผนพัฒนา คุณภาพการศึกษาให้แก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษาทุกฝ่ายโดยเฉพาะเพื่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจใน การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ตลอดจนร่วมรับผิดชอบในการปฏิบัติงานตามภารกิจจนบรรลุความ คาดหวัง(วิสัยทัศน์) ที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา

3. การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ

เป็นการดำเนินการของสถานศึกษาในการจัดระบบบริหารโดยอาศัยแนวคิด ทฤษฎี หรือผลงานวิจัยที่มีความเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาโดยเน้นการมีส่วนร่วมของบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย มีการแต่งตั้งคณะกรรมการกำหนดผู้รับผิดชอบงานที่เหมาะสม มีการตรวจสอบการทำงานเป็นระยะตามวงจรคุณภาพและมีการปรับปรุงงานทันที รวมถึงการจัดระบบ สืบค้นได้ง่ายและรวดเร็ว เก็บข้อมูลเฉพาะที่จำเป็น มีการวางแผนการเก็บข้อมูลและจัดเก็บข้อมูลในรูปของแฟ้มเอกสารหรือจัดเก็บโดยใช้ระบบต่างๆจากคอมพิวเตอร์ และใช้คอมพิวเตอร์ช่วยในการบันทึกข้อมูล ประมวลผล แล้วสรุปเป็นสารสนเทศเพื่อการใช้งานได้ทันที ซึ่งสอดคล้องกับกรมวิชาการ(2539) กล่าวว่า หลักในการจัดทำระบบสารสนเทศนั้น ระบบสารสนเทศจะต้องสอดคล้องกับหลักการบริหารงานสถานศึกษา ทั้งในด้านเป้าหมาย โครงสร้าง สาระ ทรัพยากร และรูปแบบการบริหารงานของสถานศึกษา

4. การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

เป็นการดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพและระบบคุณธรรม จัดสิ่งอำนวยความสะดวกสนับสนุนทรัพยากรต่างๆในการปฏิบัติงานให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ดูแล กำกับ ติดตามและนิเทศงานของบุคลากรทุกคน/ทุกฝ่ายเพื่อกระตุ้นและส่งเสริมให้ปฏิบัติงานตามแผนที่กำหนดไว้ ให้ความสำคัญการดำเนินงานและปรับปรุงงานอย่างต่อเนื่องจนเป็นปกติวิสัย ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักงานทดสอบทางการศึกษา (2546) ที่ระบุว่า การดำเนินงานตามแผนเป็นการบริหารแผนงานโครงการตามที่กำหนดไว้ โดยบุคลากรในโรงเรียนจะได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบตามภาระหน้าที่ในแต่ละโครงการที่แตกต่างกันไป ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาจะทำหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุนและอำนวยความสะดวกรวมทั้งการกำกับติดตามผลเพื่อให้บุคลากรที่รับผิดชอบงานเฉพาะตัว หรืองานเป็นกลุ่มได้ปฏิบัติงานโดยราบรื่น มีประสิทธิภาพ หากมีความจำเป็นต้องมีผู้ช่วยเหลือการนิเทศ แนะนำ เพื่อให้การดำเนินงานประสบผลสำเร็จดียิ่งขึ้น ก็เป็นหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องคอยสอดส่องดูแล และพร้อมที่จะให้การสนับสนุนอยู่ตลอดเวลา

5. การจัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา

เป็นกระบวนการติดตาม ตรวจสอบความก้าวหน้าของการปฏิบัติงานตามแผนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยสถานศึกษาต้องมีการจัดทำรายงานการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาโดยต้องแสดงให้เห็นแนวโน้มการปฏิบัติงานว่าดีขึ้นหรือกำลังถดถอยลงและควรมีการปรับปรุงแก้ไขหรือเร่งพัฒนาในเรื่องใดบ้าง ทั้งยังต้องแสดงให้เห็นความเชื่อมโยงถึงมาตรการศึกษาของสถานศึกษาในด้านอื่นๆ รวมถึงเอกลักษณ์ของสถานศึกษาด้วย ตลอดจนมีการนำเสนอข้อมูลเชิงประจักษ์ให้กับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย รวมถึงการนำผลการตรวจสอบคุณภาพไปปรับแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาหรือแผนปฏิบัติการประจำปี เมื่อจะตรวจสอบความก้าวหน้า สถานศึกษาจะต้องมีข้อมูลสารสนเทศที่แสดงแนวโน้มผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและคุณภาพการบริหารจัดการของสถานศึกษา ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีการวางระบบการเก็บรวบรวมข้อมูลและสารสนเทศเกี่ยวกับผู้เรียนและกาปฏิบัติงานเป็นประจำทุกปี มีวิธีการเก็บข้อมูลที่ไม่ยุ่งยากและเกิดจากการปฏิบัติจริง ข้อมูลสารสนเทศที่จะแสดงแนวโน้มผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและคุณภาพการบริหารจัดการของสถานศึกษาได้ไม่ควรจะน้อยกว่า 3 ปีการศึกษา ดังนั้นครูทุกคนต้องสามารถแสดงข้อมูล ผลการเรียนรู้ของผู้เรียนได้เป็นรายบุคคล รายห้องเรียน รายชั้น รายกลุ่มสาระ จนเป็นข้อมูลรวมระดับสถานศึกษาได้ หรือโครงการอื่นๆที่สถานศึกษาดำเนินการก็จะต้องสามารถตอบได้ว่า เหตุใดจึงเพิ่มกิจกรรมใหม่ขึ้นหรือปรับลดกิจกรรมบางอย่างลงข้อมูลสารสนเทศเหล่านี้ ซึ่งจะถูกนำไปสรุปรายงานให้คณะกรรมการสถานศึกษาทราบเพื่อร่วมกันหาแนวทางพัฒนาต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ อารมณ อดุภาพ (2547) ที่กล่าวว่า การ

ตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา เป็นการตรวจสอบและทบทวนประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ของการดำเนินงานในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ โดยมีการกำหนดแผน กรอบภาระ การ ตรวจสอบและทบทวน คณะบุคคลเพื่อรับผิดชอบ ควรปฏิบัติเมื่อสิ้นภาคเรียนแรก เพื่อนำผลมาเป็นข้อมูล พื้นฐานในการปรับปรุงการดำเนินงาน และการเปรียบเทียบการประเมินจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องภายนอกเพื่อ จัดทำรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปีการศึกษา และในการดำเนินงานจำเป็นต้องมีคณะทำงานที่มีทักษะ การปฏิบัติงานอย่างดี โดยต้องมีการวางแผน แนวการทำงาน และกระบวนการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพ การศึกษาร่วมกัน เน้นกิจกรรมการปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา เพื่อช่วยให้เกิดการ ปรับปรุงและพัฒนางานซึ่งเป็นสภาพปกติของสถานศึกษา

6. การจัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

การประเมินคุณภาพการจัดการศึกษา การติดตามและการตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา ของสถานศึกษา การทำโดยบุคลากรของสถานศึกษาหรือโดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือโดยหน่วยงาน ต้นสังกัดที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษา ทั้งนี้เพื่อนำผลจากการประเมินไปใช้ในการวางแผนพัฒนา กิจกรรม/ โครงการพัฒนาที่จัดทำขึ้นตั้งอยู่บนพื้นฐานความเป็นจริง มีความเป็นไปได้และสำเร็จผลในเวลาอันเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สรกมล แจ่มจันทร์ (2547) ที่พบว่า ในการประเมินคุณภาพการศึกษา ผลการ ประเมินทำให้เห็นคุณภาพและทราบถึงปัญหา อุปสรรค ในการจัดการศึกษาของโรงเรียนได้ชัดเจนมากขึ้น และสอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2542 : 12) ที่ระบุว่า ผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนรู้ นอกจากจะเป็นเรื่องพิจารณาความสามารถของนักเรียนแล้ว ยังชี้ให้เห็นถึงคุณค่าของหลักสูตร ผู้บริหาร และครูผู้สอนด้วย

7. การจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน

การจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาในการสรุปและจัดทำ รายงานผลการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา โดยสถานศึกษาต้องเปิดเผยรายงานนั้นต่อสาธารณชน สถานศึกษาสามารถกำหนดรูปแบบของรายงานประจำปีได้ตามความเหมาะสม โดยใช้ภาษาที่อ่านเข้าใจง่าย นำเสนอทั้งข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ สารสำคัญอาจแบ่งออกเป็น 4 ส่วน คือ 1) ข้อมูลพื้นฐาน 2) แผนการพัฒนาการจัดการศึกษา 3) ผลการพัฒนาตามมาตรฐานการศึกษา และ 4) สรุปผลกาพัฒนาและการนำ ผลไปใช้ ซึ่งสอดคล้องกับ กรมวิชาการ (2543) ที่กล่าวว่า การรายงานผลการดำเนินงานของสถานศึกษานับเป็น ขั้นตอนที่สำคัญของการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ซึ่งจะเรียกเอกสารนี้ว่า รายงานประจำปีหรือรายงานการประเมินตนเอง เอกสารรายงานดังกล่าวนี้จะช่วยให้ทราบถึงผลการจัด การศึกษาของสถานศึกษา โดยเฉพาะผู้ปกครองนักเรียนจะได้รับทราบผลการจัดการศึกษาและระดับคุณภาพ ของสถานศึกษา

8. การจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

เป็นการดำเนินการโครงการ/กิจกรรมตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มีการ ปรับเปลี่ยนในทางที่ดีขึ้นอย่างสม่ำเสมอ มีการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายใน ผลการตรวจสอบคุณภาพ ผล ประเมินอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องมาเป็นฐานวางแผนพัฒนาทุกระยะหรือทุกรอบการพัฒนา โดยยึดคุณภาพที่ สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ มาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการจัดระบบและ โครงสร้างที่เหมาะสม วางแผนและดำเนินงานตามแผนพิจารณาจากการสร้างจิตสำนึก การพัฒนาให้เกิดขึ้นกับ ครูและบุคลากรทุกคนในสถานศึกษาโดยถือว่าการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเป็น

วัฒนธรรมการทำงานปกติของสถานศึกษา การกำหนดมาตรฐานการศึกษาที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของสถานศึกษา อย่างเด่นชัด วางแผนและดำเนินงานตามแผนโดยเน้นระบบคุณภาพมีการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามกรอบระยะเวลาที่เหมาะสมและปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง การนำผลประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาจากการประเมินตนเองหรือจากหน่วยงานต้นสังกัดไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยมีการใช้ข้อมูลและสารสนเทศอย่างชาญฉลาด และพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization) ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543) ที่ระบุว่า การประกันคุณภาพเป็นหน้าที่ของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร ครู อาจารย์ และบุคลากรอื่นๆ ในสถานศึกษาโดยในการดำเนินงานจะต้องให้ผู้เกี่ยวข้อง เช่น ผู้เรียน ชุมชน เขตพื้นที่การศึกษา หรือหน่วยงานที่กำกับดูแลเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย วางแผน ติดตาม ประเมินผล พัฒนา ปรับปรุง ช่วยกันคิด ช่วยกันทำ ช่วยกันผลักดันให้สถานศึกษามีคุณภาพ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่ดีมีคุณภาพ เป็นไปตามความต้องการของผู้ปกครอง สังคม และประเทศชาติ

ถึงแม้ว่าระดับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาจะอยู่ในระดับมากทุกข้อ แต่มี 2 ข้อที่ความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารและครูผู้สอนแตกต่างกัน โดยทั้งด้านการจัดทำรายงาน ประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน และด้านการจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ยของผู้บริหารสูงกว่าครูผู้สอน อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารเป็นผู้ลงมือปฏิบัติโดยตรงพร้อมทั้งเป็นกลไกในการขับเคลื่อนการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จึงทำให้ค่าเฉลี่ยในการปฏิบัติของผู้บริหารค่อนข้างสูงกว่าครูผู้สอน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหาร

ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาภาพรวมอยู่ในระดับมาก ดังนั้น ผู้บริหารจึงควรนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาในแต่ละด้าน จะอยู่ในระดับมาก แต่ก็มีผลการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาในบางด้านที่ยังต้องได้รับการส่งเสริม สนับสนุนเพิ่มเติม ดังนี้

1.1 ผู้บริหารควรสนับสนุน การจัดทำประกาศค่าเป้าหมายแต่ละมาตรฐานและตัวบ่งชี้ และมีการประชาสัมพันธ์ให้ผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาได้รับทราบอย่างทั่วถึง

1.2 ผู้บริหารต้องกระตุ้นให้มีการวัดและประเมินผล ทุกกิจกรรม โครงการ เพื่อเป็นการพัฒนาการดำเนินงานภายในสถานศึกษา ต่อไป

1.3 ผู้บริหารควรสนับสนุนให้มีการนำข้อมูลสารสนเทศไปใช้เพื่อปรับปรุงและพัฒนาทั้งในด้านการวางแผนดำเนินการ กำกับติดตามและประเมินผล การบริหารจัดการและการพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อความสะดวกรวดเร็ว ในการบริหารงาน

1.4 ผู้บริหารควรกระตุ้นให้ผู้รับผิดชอบและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ใช้งบประมาณและทรัพยากรอย่างประหยัดคุ้มค่าและ

1.5 ผู้บริหารต้องดำเนินการให้สถานศึกษามีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ทั้งระดับบุคคลและระดับสถานศึกษา

1.6 ผู้บริหารควรสนับสนุนให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินคุณภาพภายใน ดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

ผู้บริหารควรสนับสนุนให้มีการเผยแพร่รายงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาด้วยรูปแบบและวิธีการที่หลากหลายต่อ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

2.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรหาแนวทางในการกระตุ้น ส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้บริหารตระหนักถึงความสำคัญของการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนและการบริหารสถานศึกษามีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรดำเนินการติดตามผลการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ทราบถึงสภาพปัจจุบันหรือปัญหาที่เกิดขึ้น และให้การช่วยเหลือโรงเรียนในการแก้ปัญหาได้ทัน่วงที

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ควรศึกษาแนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเชิงลึก (รายกรณี)

รายการอ้างอิง

น้ำอ้อย เดชจ้อย. (2551). การประเมินสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสามพราน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2 . ปริญญาโท วท.ม. (วิทยาการการประเมิน). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. เอกสารอัดสำเนา.

พงศ์ศักดิ์ ตามสัตย์. (2548). การดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำปาง เขต 3 . วิทยานิพนธ์ ค.ม. (บริหารการศึกษา). ลำปาง : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง. เอกสารอัดสำเนา.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). แนวทางพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพทางการศึกษา พ.ศ. 2553. กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2549). การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ พ.ศ. 2550. กรุงเทพฯ : วิชั่น พรินท์ แอนด์ มีเดีย.

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2554). แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2554 ของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ : สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2554). คู่มือการประเมินคุณภาพภายนอก รอบสาม (พ.ศ. 2554 - 2558) ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ฉบับสถานศึกษา พ.ศ. 2554. กรุงเทพฯ : แม็ทซ์พอยท์.